

Sygn. akt VII U 264/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 czerwca 2019 r. w Warszawie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 15 grudnia 2017 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2017 r. znak: (...) w ten sposób, że stwierdza, iż wyliczona kwota rekompensaty wynosi na dzień 1 stycznia 1999 r. – 53.311,92 zł, wyliczony kapitał początkowy wraz z rekompensatą na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 233.760,43 zł, wyliczony kapitał początkowy po waloryzacjach na dzień 1 grudnia 2017 r. wynosi 873.087,88 zł a wysokość świadczenia tj. wysokość emerytury od 1 grudnia 2017 r. (tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek do organu rentowego o emeryturę) wynosi 4.230,08 zł (cztery tysiące dwieście trzydzieści złotych 08/100).

UZASADNIENIE

W dniu 7 lutym 2018 r. **M. W.** złożył odwołanie o decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2017 r.

znak: (...)Odwołujący nie zgodził się z niezaliczeniem mu okresów pracy

w latach 1968-1989 za tytułu pracy w szczególnych warunkach, co uniemożliwiło ustalenie prawa do rekompensaty i spowodowało, że jego kwota początkowa jest mniejsza.

Ponadto odwołujący wyraził przekonanie, że organ rentowy wykorzystuje drobne uchybienia w zaświadczeniach o jego pracy w szczególnych warunkach, natomiast ich odtworzenie

jest bardzo trudne z uwagi na fakt, że kilka zakładów nie istnieje. Odwołujący wniósł

o pozytywne rozpatrzenie odwołania, w tym zwłaszcza okresu pracy od 3 listopada 1975 r.

do 31 lipca 1989 r. w Spółdzielni (...), która już nie istnieje (odwołanie

k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 lutego 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na przepisy ustawy o emeryturach pomostowych oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskazując, że zaskarżoną decyzją odmówiono odwołującemu prawa do ustalenia wysokości emerytury z rekompensatą, ponieważ nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach do 31 grudnia 2018 r. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy okresów zatrudnienia odwołującego od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. w (...), Telegraf i Telefon, od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. w Spółdzielni (...) oraz od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. w Spółdzielni Pracy (...) z uwagi na braki formalne przedłożonych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach (odpowiedź na odwołanie k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 grudnia 2017 r. M. W. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziale w W. wniosek o emeryturę. Rozpoznając wniosek ZUS

(...) Oddział w W. wydał w dniu 13 grudnia 2017 r. decyzję znak: (...) -2017 na podstawie której ustalił kapitał początkowy odwołującego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 180.448,51 zł. Następnie w dniu 15 grudnia 2017 r. ZUS (...) Oddział w W. decyzję znak: (...) na podstawie której przyznał M. W. emeryturę od 1 grudnia 2017 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i po odliczeniach wynosi 3.265,36 zł brutto. Jednocześnie organ rentowy poinformował, że nie przyznał odwołującemu prawa do rekompensaty, ponieważ odwołujący nie udokumentował na dzień 31 grudnia 2008 r. co najmniej 15 lat pracy

w szczególnych warunkach. Do wyliczenia rekompensaty nie uwzględniono okresów:

- od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. w (...), Telegraf i Telefon, ponieważ na świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 kwietnia 1990 r. pracodawca podał inny rok zarządzenia resortowego, stanowisko oraz charakter pracy jest niezgodny z zarządzeniem resortowym. Ponadto pomiędzy świadectwem pracy a świadectwem w szczególnych warunkach widnieją rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy.
- od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. w Spółdzielni (...), ponieważ pracodawca podał w świadectwie w szczególnych warunkach błędną datę wydania zarządzenia resortowego. Przy tym organ rentowy pouczył odwołującego, że należy również przedłożyć dodatkowy dokument potwierdzający w jakich okresach i na jakich stanowiskach był zatrudniony. Wskazano również, że w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach podano, że do 30 września 1972 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku lutowacza, a w świadectwie pracy z 19 lutego 1973 r. podano, że odwołujący pracował na stanowisku referenta ekonomicznego ds. zaopatrzenia.
- od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. w Spółdzielni Pracy (...), gdyż w przedłożonym zaświadczeniu wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 października 1989 r. nie zostało określone stanowisko na jakim odwołujący wykonywał pracę w szczególnych warunkach oraz brak jest pozycji z zarządzenia resortowego. Ponadto charakter pracy nie odpowiada ściśle brzmieniu według wykazu, działu i pozycji powołanego zarządzenia resortowego.

(wniosek o emeryturę z 06.12.2017 r., decyzja ZUS z 15.12.2017 r. – akta rentowe tom III, decyzja ZUS z 13.12.2017 r. – akta rentowe tom IV).

W toku postępowania Sąd Okręgowy ustalił, że M. W. w okresie od 5 listopada 1968 r. do 10 marca 1970 r. odwołujący był zatrudniony w Dzielnicowym Urzędzie Telefonów Miejskowych W.-Ż. w W. (dalej również jako (...) W.-Ż. w W.). Odwołujący został przyjęty w charakterze pracownika fizycznego – montera i pracował na tym stanowisku przez cały okres zatrudnienia. Z uwagi na stwierdzone u odwołującego zmiany chorobowe i przeciwskazania do pracy m. in.

na wysokości, na nocne zmiany i wymagającej dźwigania ciężarów, a także złożone przez odwołującego podanie o przeniesienie do Spółdzielni Pracy (...) w W., odwołujący zakończył stosunek pracy z ww. zakładem z dniem 10 marca 1970 r. (świadcstwo pracy 10.03.1970 r. k. 3 a.r. i z 08.05.1989 r. 6 a.r. - tom II; akta osobowe odwołującego – podanie o przyjęcie do pracy k. 2 a.o., umowa o pracę z 05.11.1968 r. k. 14 a.o., pismo dot. zmiany prac z 05.03.1970 r. oraz podanie o przeniesienie – karty nieoznaczone).

Za powyższy okres M. W. otrzymał:

- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 kwietnia 1990 r. zgodnie z którym odwołujący w okresie od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace w zagłębionym pomieszczeniu przelączalni Czacki I na stanowisku telemontera wymienionym w wykazie A dziale I poz. 1 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1984 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności – wystawione przez Poczta Polska Telegraf i Telefon Dyrekcja Wojewódzka w W. z inicjatywy odwołującego oraz w związku z zapytaniem skierowanym przez Rejonowy (poprzednio Dzielnicowy) Urząd Telefonów Miejskowych W.-Ż. o możliwość wystawienia odwołującemu zaświadczenie o pracy w szczególnych warunkach;
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 28 września 2018 r., zgodnie z którym odwołujący od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace w pomieszczeniach całkowicie zagłębionych na stanowisku telemontera wymienionym w wykazie A dziale I poz. 1 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności – wystawione przez (...) S.A., następcę prawnego Poczty Polskiej Telegraf i Telefon w W..

(świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych: z 19.04.1990 r. oraz z 28.09.2018 r. – akta osobowe odwołującego; oryginały w aktach rentowych i k. 91 a.s.).

W okresie od 5 października 1971 r. do 19 lutego 1973 r. odwołujący pracował w Spółdzielni (...) w W.. Powyższy zakład pracy wystawił odwołującemu:

- zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 5 marca 1990 r. zgodnie z którym odwołujący w okresie od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace związane z lutowaniem przewodów ołowianych na stanowisku lutowacza wymienionym w dziale III poz. 83 pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do uchwały 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia „20.17.1983 r.” (pisownia oryginalna) w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów – wystawione przez (...) Związek Spółdzielni (...);
- zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 12 marca 2018 r. zgodnie z którym odwołujący w okresie od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace związane z lutowaniem przewodów ołowianych na stanowisku lutowacza wymienionym w dziale III poz. 83 pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do uchwały 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 20 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów – wystawione przez (...) Związek Spółdzielni (...),
- świadectwo pracy z 19 lutego 1973 r. zgodnie z którym odwołujący był zatrudniony w okresie od 5 października (...) do 19 lutego 1973 r. W świadectwie tym wskazano, że odwołujący ostatnio pracował na stanowisku referenta ekonomicznego ds. zaopatrzenia
- duplikat świadectwa pracy z 12 marca 2018 r. zgodnie z którym odwołujący był zatrudniony w okresie od 5 października (...) do 19 lutego 1973 r.

na stanowisku lutowacz.

(zaświadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach: z 05.03.1990 r. k. 21 a.r. tom II; z 12.03.2018 r. k. 91 a.s.; świadectwo pracy z 19.02.1973 r. k. 5 a.r. tom II).

W okresie od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. pracował w Spółdzielni (...) w W. jako konserwator urządzeń teletechnicznych w Zakładzie (...). Powyższy zakład pracy wystawił odwołującemu zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 30 października 1989 r., w którym wskazano, że w ww. okresie odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace konserwatora urządzeń teletechnicznych w Zakładzie (...) wymienionym w dziale VIII pkt 20 wykazu A stanowiącego załącznik do uchwały 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 20 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach organizacyjnych spółdzielczości inwalidów (zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 30.10.1989 r. k. 22 a.r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, w skład których wchodziły dokumenty widniejące w aktach organu rentowego, aktach osobowych odwołującego oraz przedłożone przez odwołującego w toku postępowania. Dowody te, w zakresie w jakim wynikały z nich powyższe okoliczności, Sąd uznał za w pełni wiarygodne.

Stan faktyczny sprawy był co do zasady bezsporny – strony wzajemnie kwestionowały swoje stanowiska odnośnie klasyfikacji charakteru pracy wykonywanej przez odwołującego w spornych okresach zatrudnienia w kontekście świadectw pracy i świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wystawionych mu przez byłych pracodawców oraz ich następców prawnych. W szczególności spór w sprawie dotyczył tego, czy dostępna dokumentacja spełnia wymogi pozwalające uznać ją za dowód wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez odwołującego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył możliwości przyznania odwołującemu M. W. prawa do przyznania rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Warunki przyznania tej rekompensaty zostały określone w oraz ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm. – dalej jako u.e.p.) oraz ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 – dalej jako ustawa emerytalna). I tak, zgodnie z art. 2 ust. 5 u.e.p. rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Warunki nabycia prawa do rekompensaty określa art. 21 ust. 1 i 2 u.e.p., w myśl którego rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są więc:

1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;

- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) nieuzyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS;

Odesłanie ustawowe zawarte w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych wymaga przedstawienia przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych regulujących kwestię okresu pracy w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykłady takiej pracy można wymienić: pracę w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych.

Na podstawie skarżonej decyzji z dnia 15 grudnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał M. W. prawo do emerytury, jednocześnie odmawiając mu prawa do rekompensaty przewidzianego w ustawie o emeryturach pomostowych. Uzasadniając swoje stanowisko w tym przedmiocie organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia odwołującego od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. w (...), Telegraf i Telefon, od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. w Spółdzielni (...) oraz od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. w Spółdzielni Pracy (...) z uwagi na braki formalne przedłożonych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach. Kwestionując powyższą decyzję i wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do rekompensaty odwołujący nie zgodził się z niezaliczeniem wspomnianych okresów, wskazując, że wskazane przez ZUS braki mają nieznaczny charakter, a dostęp do akt osobowych jest utrudniony z uwagi na likwidację zakładów pracy, w których pracował. Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy rozważał, czy sporne okresy zatrudnienia odwołującego mogły zostać zaliczone jako okresy pracy w warunkach szczególnych, a w kontekście powyższego, czy odwołujący spełnia przesłankę konieczną do uzyskania świadczenia – prawa do rekompensaty.

Ponieważ art. 21 ust. 1 i 2 u.e.p. odnosi się do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, konieczne jest wskazanie, że na gruncie tej ustawy tego rodzaju praca jest definiowana inaczej, niż na tle ustawy o emeryturach pomostowych. W szczególności wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm. – dalej jako rozporządzenie RM z 7 lutego 1983 r.). Wyjątkowy charakter prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, możliwość zakwalifikowania pracy na danym stanowisku jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach u pracodawcy, którego podstawowa działalność nie należy do branży, do której przyporządkowane jest dane stanowisko pracy, jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy wykonywanie tej pracy oznacza narażenie na tożsame szkodliwe czynniki właściwe branży przypisanej do stanowiska wymienionego w wykazie A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego

pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2017., II UK 672/15). Co więcej okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia są tylko te lata, gdy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 184/13).

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy, przy czym nieprzedstawienie tego dokumentu nie oznacza braku możliwości wykazania faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy użyciu innych środków dowodowych. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03; Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 4 października 2013 r., IV U 1284/13).

Zaskarżając decyzję organu rentowego odwołujący nie wskazał żadnych dowodów prócz dokumentacji już przedstawionej w ZUS, a obejmującej wystawione mu świadectwa pracy oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Dokumenty te były jednak kwestionowane przez organ rentowy. Jednocześnie, w toku niniejszego postępowania, odwołujący podjął inicjatywę w celu uzyskania dokumentacji obrazującej przebieg jego zatrudnienia w spornych okresach oraz wystawienia nowych świadectw pracy i zaświadczeń, które nie były by przedmiotem zastrzeżeń ze strony organu rentowego. Efektem powyższego było uzyskanie nowej dokumentacji – świadectw pracy i świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które zostały wystawione m. in. przez (...) S.A., następcę prawnego Poczty Polskiej Telegraf i Telefon, a także przez Spółdzielnię (...). Sąd Okręgowy rozważał zatem, czy powyższe dokumenty pozwalają na ustalenie, że odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych w spornych okresach.

Rozpatrując sporne okresy zatrudnienia, w pierwszej kolejności Sąd Okręgowy odniósł się do pracy odwołującego w Dzielnicowym Urzędzie Telefonów Miejsowych W.-Ż. w W. na przełomie okresu od 5 listopada 1968 r. do 10 marca 1970 r. Odmawiając zaliczenia powyższego okresu zatrudnienia jako okresu pracy w warunkach szczególnych ZUS wskazał, że świadectwo pracy wystawione przez (...) Poczta (...) i Telefon z dnia 19 kwietnia 1990 r., zgodnie z którym odwołujący miał wykonywać pracę w warunkach szczególnych od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. jako telemonter, pracodawca podał inny rok zarządzenia resortowego, stanowisko oraz charakter pracy jest niezgodny z zarządzeniem resortowym, a dodatkowo pomiędzy świadectwem pracy a świadectwem w szczególnych warunkach widnieją rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy. Powyższe stanowisko nie było jednak zasadne. Przede wszystkim w ocenie Sądu nieprawidłowe wskazanie w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach daty wydania zarządzenia resortowego nie stanowi braku formalnego samodzielnie wykluczającego możliwość oparcia się na tym dokumencie w celu zaliczenia pracy w warunkach szczególnych, a w przypadku niniejszej sprawy doszło najprawdopodobniej do omyłki pisarskiej – zamiast daty „16 maja 1983 r.” wskazano

„16 maja 1984 r.”. Nie jest to okoliczność mająca wpływ na kwalifikację danego rodzaju pracy jako pracy w wykonywanej w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. W toku postępowania Sąd uzyskał dostęp do dokumentacji osobowej M. W.

z okresu zatrudnienia w (...) W.-Ż. w W. z której wynika, że odwołujący został przyjęty w charakterze pracownika fizycznego – monter i pracował na tym stanowisku przez cały okres zatrudnienia. Znajdujące się w aktach rentowych dokumenty pozwalały ustalić przebieg zatrudnienia odwołującego. Zarówno dokumenty wystawione przez Poczta Polską TT, jak i przez (...) S.A. odnoszą się do prac w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, Dział I, poz. 1, która to pozycja jak warunki szczególne określa „prace pod ziemią”. W świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych

z kwietnia 1990 r. oraz września 2018 r. wskazano natomiast, że odwołujący wykonywał prace odpowiednio „w zagłębionym pomieszczeniu przełączalni Czacki I” oraz

„w pomieszczeniach całkowicie zagłębionych”. Co prawda powyższa pozycja dotyczy resortu górnictwa, jednakże Sąd zważył, że wykonywana praca z uwagi na stopień jej szkodliwości

i uciążliwości, mimo przyporządkowania jej do innego działu przemysłu, jeżeli była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy, powinna zostać uznana za pracę

w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia z dnia 26 marca 2014 r., II UK 368/13, LEX nr 1458633, z dnia 3 czerwca 2008 r., I UK 381/07 Legalis nr 176291,

z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, z dnia 25 września 2008 r. II UK 1/08 L.

nr (...)). Sąd miał przy tym również na względzie, że analiza akt osobowych pozwala na ustalenie, że praca odwołującego była przez zakład pracy traktowana jako wykonywana w warunkach szczególnych, co znajduje potwierdzenie w zawartej w tych aktach dokumentach – z inicjatywy odwołującego (...) W.-Ż. w W. pismem z 15 marca 1990 r. zwrócił się do Dyrekcji Wojewódzkiej Poczty Polskiej, Telegraf i Telefon z prośbą o zajęcie stanowiska, czy może odwołującemu wystawić zaświadczenie o wykonywaniu pracy

w warunkach szczególnych, zaś w odpowiedzi na powyższe takie zaświadczenie zostało odwołującemu wystawione.

Sąd Okręgowy analizował również pozostałe dokumenty oraz nieścisłości, na jakie wskazywał organ rentowy i które w jego ocenie dyskwalifikowały przedłożone przez odwołującego świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Dotyczyło to w szczególności zaświadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 19 października 1989 r. wystawionego przez Spółdzielnię (...) w W., zgodnie z którym M. W. w okresie od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. pracował jako konserwator urządzeń teletechnicznych w Zakładzie (...). W ocenie Sądu powyższe zaświadczenie może stanowić dowód poświadczający faktyczne wykonywanie przez odwołującego tego rodzaju pracy. Dokument ten cechuje się pewnymi nieścisłościami, jednakże wskazano w nim poprawne dane umożliwiające identyfikację tak odwołującego, jak i zakładu pracy, w którym pracował, a ponadto w szczególności okres zatrudnienia odwołującego i rodzaj wykonywanej przez niego pracy (konserwator urządzeń teletechnicznych w Zakładzie (...)),

sam zaś dokument został również opatrzony pieczętą i podpisem osoby upoważnionej

do wydania dokumentu. Jedyna nieścisłość dotyczy pozycji wykazu, której praca odwołującego miała odpowiadać, co wiąże się z nieprawidłowym wypełnieniem wzoru zaświadczenia (świadectwa) pracy w warunkach szczególnych.

Wystawiając zaświadczenie zakład pracy wskazał dział VIII pkt 20 wykazu A, przy czym błędnie odniósł go jako załącznik do uchwały nr 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia

20 lipca 1983 r., podczas gdy w istocie tak sprecyzowanie stanowiska odnosi się

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a konkretnie dział VIII

(w transporcie i łączności) poz. 20 – „montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych”, co odpowiada stanowisku wskazanym w tym dokumencie. Stąd też w ocenie Sądu Okręgowego kwestionowanie przez organ rentowy przedmiotowego dokumentu było zbyt rygorystyczne i nieuzasadnione, tym bardziej, że treść tego dokumentu nie budzi innych zastrzeżeń co do wskazanym w nich danych, natomiast uzyskanie ewentualnych korekt powyższego świadectwa było utrudnione, czy też wręcz niemożliwe z uwagi na likwidację spółdzielni. Ewentualne poświadczenie zatrudnienia,

ze wskazaniem okresów pracy, stanowiska i ewentualnej kwalifikacji pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych, zostały przekazane w jedynej, dostępnej formie. Akta osobowe z okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) – jak wynika z akt sprawy, obecnie znajdujące się w posiadaniu Burmistrza D. B. (...) W. – nie mogły zostać

udostępnione z uwagi na fakt, że ww. pomiot samorządowy nie jest upoważniony do przetwarzania danych osobowych zawartych w tych dokumentach,
a posiadanie ma charakter zabezpieczający (k. 56 a.s.).

Podobna nieścisłość wystąpiła w przypadku zaświadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionych odwołującemu przez Spółdzielnię (...) w W.. Powyższy zakład pracy wystawił odwołującemu dwa zaświadczenia o niemal tożsamej treści. Oba wskazują na ten sam okres wykonywania pracy (od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r.), zawierają informacje o wykonywaniu pracy w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz że praca była związana z lutowaniem przewodów ołowianych na stanowisku lutowacz. Podobnie jak we wspomnianym wyżej przypadku, zakład pracy błędnie odniósł pozycję, do jakiej zaliczył pracę wykonywaną przez odwołującego, do uchwały nr 106 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielni (...) z dnia 20 lipca 1983 r., zamiast do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tymczasem wskazane w obu pozycjach sprecyzowanie stanowiska (Dział III, poz. 83, pkt 1 wykazu A) dotyczy wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., zaś pod wskazaną wyżej pozycją widnieje rodzaj pracy „lutowanie płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych”. Nie ma przy tym wątpliwości – co wprost zostało wskazane w świadectwach pracy – że odwołujący wykonywał prace lutowacza. Organ rentowy kwestionował przy tym, że Spółdzielnia nie wyróżniła okresów, w których odwołujący miał pracować jako lutowacz, a w których miał wykonywać pracę referenta ekonomicznego, jednakże nieścisłości te da się usunąć w oparciu o analizę przedłożonych w sprawie dokumentów, w szczególności świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 12 marca 2018 r., w który wskazano, że w całym okresie zatrudnienia odwołującego, tj. od 5 października 1971 r. do 19 lutego 1973 r., odwołujący wykonywał pracę jako lutowacz od początku zatrudnienia od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. Logicznym jest zatem, że w pozostałym okresie zatrudnienia odwołujący pracował na stanowisku referenta ekonomicznego, choć okoliczność ta ostatecznie nie miała znaczenia, bowiem rzeczą Sądu było rozważenie w jakich okresach odwołujący wykonywał pracę, która mogła być kwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy zważył, że posiadana przez odwołującego dokumentacja z lat zatrudnienia w spornych okresach była wystarczająca do wykazania wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu nie można przy tym pomijać charakteru niniejszej sprawy, która dotyczy w okoliczności występujących na przełomie lat 1968-1990. Analiza okoliczności związanych z ustaleniem, czy dany okres pracy może zostać uznany za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych jest o tyle trudna, że dotyczy w istocie zdarzeń, które miały miejsce kilkadziesiąt lat temu. W sprawach, w których praca w warunkach szczególnych stanowi przesłankę świadczeń emerytalnych, wielokrotnie zdarza się, że zakłady pracy w których odwołujący byli zatrudnieni przestały istnieć oraz występują braki dokumentacji w archiwach, zaś świadectwo pracy lub świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach stanowi jedyny dowód potwierdzający, że osoba ubiegająca się o świadczenie była w danym zakładzie pracy zatrudniona. Na tle powyższego, kwestionowanie wystawionych przez zakład pracy świadectw pracy w oparciu o kryteria formalne, które w istocie nie odnoszą się bezpośrednio do okoliczności kwalifikujących zatrudnienie jako wykonywane w warunkach szczególnych, prowadziłyby zdaniem Sądu do nadmiernego rygoryzmu w ocenie prawa wnioskodawców do świadczeń.

Sąd miał przy tym na względzie, że świadectwo zakładu pracy podlega ocenie Sądu, jak każdy inny środek dowodowy, stosownie do dyspozycji art. 233 k.p.c. W tym miejscu podkreślić należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 sierpnia 2013 r., III AUa 1770/12).

W niniejszej sprawie odwołujący przedstawił dowody z dokumentów za pomocą dowodów z dokumentów udowodnił, iż w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Sąd uwzględnił zatem, jako okresy pracy w warunkach szczególnych

w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, okresy pracy od 5 listopada 1968 r. do 30 września 1969 r. w Dzielnicowym Urzędzie Telefonów Miejsowych

Wola-Ż. w W. (Poczta Polska, Telegraf i Telefon – 10 miesięcy i 25 dni);

od 5 października 1971 r. do 30 września 1972 r. w Spółdzielni (...)

(1 rok, 4 miesiące i 14 dni) oraz od 3 listopada 1975 r. do 31 lipca 1989 r. w Spółdzielni Pracy (...) (13 lat, 8 miesięcy i 28 dni). Zsumowanie powyższych okresów pozwalało zatem stwierdzić, że odwołujący legitymuje się stażem pracy ww. rodzaju

w wymiarze przekraczającym 15 lat, a w efekcie spełnia określony w art. 21 ust. 1 u.e.p. warunek konieczny do uzyskania prawa do rekompensaty.

Tym samym odwołanie M. W. należało uznać za zasadne, a skarżona decyzja podlegała zmianie

Wysokość rekompensaty rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS, a zasady jej obliczania określają art. 22-23 u.e.p. W toku postępowania

Sąd zwrócił się do organu rentowego w celu hipotetycznego wyliczenia świadczenia odwołującego przy założeniu wliczenia 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień

31 grudnia 2008 r. obejmujących sporne okresy zatrudnienia. W odpowiedzi na powyższe organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 24 października 2018 r. (k. 44 a.s.) przedstawił wyliczenie, zgodnie z którym:

- kwota rekompensaty na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 53.311,92 zł,
- wyliczony kapitał początkowy wraz z rekompensatą na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 233.760,543 zł,
- wyliczony kapitał początkowy po waloryzacjach na dzień 1 grudnia 2017 r. wynosi 873,087,88 zł,
- wysokość emerytury od 1 grudnia 2017 r. wynosi 4.230,08 zł.

W oparciu o powyższe wyliczenie hipotetyczne, mając na względzie całościowe uwzględnienie spornych okresów zatrudnienia, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję ZUS z 15 grudnia 2017 r. i przyznał M. W. prawo do rekompensaty według powyższych danych, o czym orzeczono zgodnie z sentencją wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...)

K.S.